

ANTIKNVARISK MEDVERKAN 2020

Britt-Marie Lennartsson

DAGSÅS KYRKA NYTT PENTRYSKÅP

Halland, Dagsås socken, Varbergs kommun,

KULTURMILJÖ HALLAND RAPPORT 2020:07

KULTURMILJÖ
HALLAND

STIFTELSEN HALLANDS LÄNSMUSEER

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2020

Antikvarisk medverkan vid ändring i kyrka 2020

Bild framsida: Översikt över trädgropen i Storgatan. Det yngsta av husen med lergolv ligger närmast i bilden. Gårdsplanen syns bortom syllstensraden som ligger i gropens mitt. Mot söder.

Foto: Britt-Marie Lennartsson (fotonr 2020-4:10).

Grafisk form: Anders Andersson.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet.

Kulturmiljö Hallands diarienummer 2019/119

Britt-Marie Lennartsson

DAGSÅS KYRKA NYTT PENTRYSKÅP

Halland, Dagsås socken, Varbergs kommun,

KULTURMILJÖ HALLAND RAPPORT 2020:07

RAPPORT OCH INTYG

KULTURMILJÖ
HALLANDDatum
2020-02-18Diarienumr
2019-336Handläggare
Britt-Marie LennartssonDirekt nr
035-19 26 12Tvååkers Pastorat
Kyrkogatan 18
432 79 TVÅÅKER

**Intyg och Rapport 2020-7 för invändig ombyggnad av Dagsås kyrka,
Dagsås socken, Varbergs kommun.
Länsstyrelsens dnr 433-4201-19, 13-83-09**

Tvååkers pastorat fick tillstånd av Länsstyrelsen, lsd d nr 433-4201-19, 13-83-09 datum 2019-11-06, att installera ett pentryskåp under läktaren i Dagsås kyrka samt förbättra förvaringsmöjligheterna i vapenhuset, både funktionellt och estetiskt.

Handlingarna för länsstyrelsens beslut samt utförda arbeten är upprättade av Mats Johansson, WSP, daterade 2019-05-27. Renoveringen har utförts under hösten 2019.

Arbetena har utförts som en generalentreprenad. Entreprenör har varit Börjessons Bygg. Underentreprenörer har varit Tvååkers färg för måleriarbeten, Donalds El för elarbeten, TBR Service AB för VVS och Värö Snickeri som byggt skåpet.

Antikvarisk medverkan

I Länsstyrelsens tillstånd för Dagsås kyrka ställs krav på antikvarisk medverkan. Den antikvariska medverkan innefattar kulturhistorisk kontroll och dokumentation, samt sammanställning av kulturhistorisk rapport över åtgärderna och har utförts av Britt-Marie Lennartsson, Kulturmiljö Halland. Besök på plats har utförts 9 april och 11 juni innan arbetena skulle påbörjas, startmöte 1 oktober och slutbesiktning 3 december. Vid slutbesiktning medverkade besiktningsman Mats Johansson WSP, Bertil Börjesson för Börjessons bygg och Daniel Nelsson för Tvååkers pastorat. Övriga medverkande var Fredrik Sundin och Lars-Göran Larsson från Tvååkers Pastorat, Bert Sandersson från Värö snickeri, Torbjörn Bjälkö från TBR Service, Nicklas Gustafson från Tvååkers färg samt Britt-Marie Lennartsson, Kulturmiljö Halland

Postadress
Kulturmiljö Halland
Bastionsgatan 3
302 43 Halmstad

Tfn
035-19 26 00

E-post
kanslii@kulturmiljohalland.se

Hemsida
www.kulturmiljohalland.se

KULTURMILJÖ HALLAND

och antikvarisk medverkande. Då alla arbeten inte var helt färdigställda utfördes slutdokumentation 23 januari 2020.

Arkivmaterial förvaras hos Kulturmiljö Halland, Bastionsgatan 3 i Halmstad, d nr 2019-336. Fotodokumentationen utförd vid antikvarisk medverkan har utförts med digitalkamera av Britt-Marie Lennartsson. De digitala fotofilerna, film nr 2020-4, förvaras hos Kulturmiljö Halland, Bastionsgatan 3 i Halmstad.

Historik och beskrivning

Dagsås kyrka ligger på en medeltida kyrkplats och är byggd på murarna efter en äldre kyrka med anor från medeltiden, vilken eldhärjades 1912. Kyrkan återuppfördes efter ritningar av arkitekt Axel Lindegren, och stod klar 1914. Kyrkan är uppförd i samma stil som sin föregångare och följer i stora drag den äldre utformningen, med undantag från tornet av sten som ersatte ett tidigare trätorn samt vapenhuset som inreddes till förråd och senare sakristia (1984). Exteriören är intakt sedan 1914 och har en enkel utformning med odekorerade, vita putsfasader som genombryts av stickbågeformade fönsteröppningar. Långhuset täcks av ett tegelklätt, brant sadeltak och tornet kröns av en huv med en säregen rödmålad sluten lanternin av trä.

Interiören förnyades helt efter branden och försågs med ny inredning. Dopfunten av trä i nygotisk stil härrör dock troligen från kyrkans föregångare. Senmedeltida kalkmålningar som blottades efter branden målades över. Det smala kyrkorummet har vitputsade väggar och täcks av ett tunnvalvt bräddtak målat i beige och ljusblått. Den fasta inredningen med klassicistiska influenser är enhetligt färgsatt i vitt, beige och ljusblått och är välbevarad sedan 1914. Predikstolen och altarpopsatsen utfördes av skulptören Martin Bernhard Wallström i Lödöse. Den öppna bänkinredningen är troligen ursprunglig. Orgeln med fasad insattes 1938, den första i Dagsås kyrka.

Under läktaren saknas fast bänkinredning. På den södra sidan av mittgången finns en öppen plats där det står en kopia av en dopfunt i lergods (1578) som förstördes i branden 1912 samt en glasmonter med historiska föremål.

Skador

Det fanns indraget vatten i sakristian. Det var dock lämpligt att flytta ut vattenhanteringen från sakristian där textilierna förvaras och där det uppstått fuktproblem. I övrigt saknas tillgång till vatten i inne i kyrkan. Det fanns en önskan om att få tillgång till vatten i kyrkan för att ta hand om blommor och koka kaffe till kyrkkaffe inne i kyrkan.

Postadress

Kulturmiljö Halland
Bastionsgatan 3
302 43 Halmstad

Tfn

035-19 26 00

E-post

kansli@kulturmiljohalland.se

Hemsida

www.kulturmiljohalland.se

KULTURMILJÖ HALLAND

I vapenhuset under läktartrappan finns en liten öppen nisch där städutrustning förvarades. Städsåpet och förvaringen i vapenhuset var inte helt ändamålsenligt och inte estetiskt utfört.

Utförda arbeten

- Ett högt pentryskåp med har byggts efter ritningar av Mats Johansson, WSP, se bilaga 1. Skåpet har placerats under läktaren mot södra väggen, utanför dörren till sakristian. Skåpet har förankrats med långa skruvar i golvet.
- Montern som stod här tidigare har placerats mot västra väggen under läktaren.
- Skåpet är byggt av allamell; en formstabil skiva med kärna av barrträlameller belagd med alfanér på båda sidor.
- Skåpet har utförts med dubbla dörrar med en enkel ren spegelindelning. Spegelindelningen har proportioner liknande dörrarna till vapenhuset och till sakristian. Skåpsluckorna har försetts med handtag i kromat stål, inlindande i skinn.
- Skåpet är utfört med täckta sidor och inretts med diskbank, kylskåp under bänken och hyllor ovanför.
- Skåpets utsida samt båda sidor av dörrarna är täckmålade med linoljefärg, kokt linolja. Kulören är vald för att överensstämja med samma ljusgrå kulör som stora delar av kyrkans övriga inredning. Engwall & Claessons linoljefärg NCS nr S 1005-1380G med en blå rand i speglarna S 5020-R90B.
- Insidan av skåpet är sprutmålat på verkstad i bruten vit kulör, S 1002.
- Bänkskivan är en laminatskiva i mörkgrå kulör i ett mönster kallat Grafit Grafix. Stänkskydd på väggen ovanför diskbanken är utförd i samma material som bänken.
- Diskhon är en ho med rundade hörn, Intra Barents, som underlimmats i bänkskivan.
- Vatten har dragits från källaren, från en stor plastdunk. I källaren har även varmvattenberedaren placerats. Ledningarna har dragits genom ventilationsschakt och ut genom källarvägg under kyrkan där det kommer upp i krypgrunden. Det har sedan dragits fram till skåpet under golvet i krypgrunden. Vattenledningar är utförda i koppar.
- Avlopp har dragits från skåpet ner i krypgrunden och vidare utmed grundmuren. Det har sedan borrats ett hål genom källarvägg in till gamla pannrummet till ett slutet kärl som töms för hand vid behov. Avloppsledningar är utförda i rostfritt stål.

KULTURMILJÖ HALLAND

- Källarväggen har borrats för vatten med 30 mm i diameter, för avlopp 100 mm. Se bilaga 2.
- När arbetena med detta utfördes upptäcktes rötskadade bjälkar i golvbjälklaget på platsen där skåpet skulle stå. Rötskadade delar togs bort och lagades i med friskt virke.
- Vapenhuset har byggts dörrar i slätt skivmaterial likt befintlig. Två höga dubbeldörrar har skapats i den högre östra delen. Två lägre dubbeldörrar har skapats i den lägre västra delen.
- Väggar och skåp men även trappträcket har målats i befintlig ljus brun kulör, Engwall & Claessons linoljefärg S 4010-Y10R.

De arbeten som utförts har följts av antikvarisk kontrollant från Kulturmiljö Halland. Arbetena har utförts på ett professionellt och tillfredställande sätt, varför vi inte har något att erinra ur antikvarisk synpunkt.

Med vänlig hälsning

Britt-Marie Lennartsson
Bebyggelseantikvarie

Kopia till: Länsstyrelsen i Hallands län
 Göteborgs stift

Bilagor

1. Ritning till skåp, Preliminär handling, 2019-05-14, samt förslag till dörrar till skåp, 2019-06-11, (alt 2 valdes) Mats Johansson, WSP
2. Ritning, plan över västra delen av kyrkan med placering av möbel samt ledningsdragning, hämtad från "Programbeskrivning – Invändig ombyggnad, Dagsås kyrka, 2019-05-27, Mats Johansson, WSP
3. Fotobilaga

Postadress

Kulturmiljö Halland
Bastionsgatan 3
302 43 Halmstad

Tfn

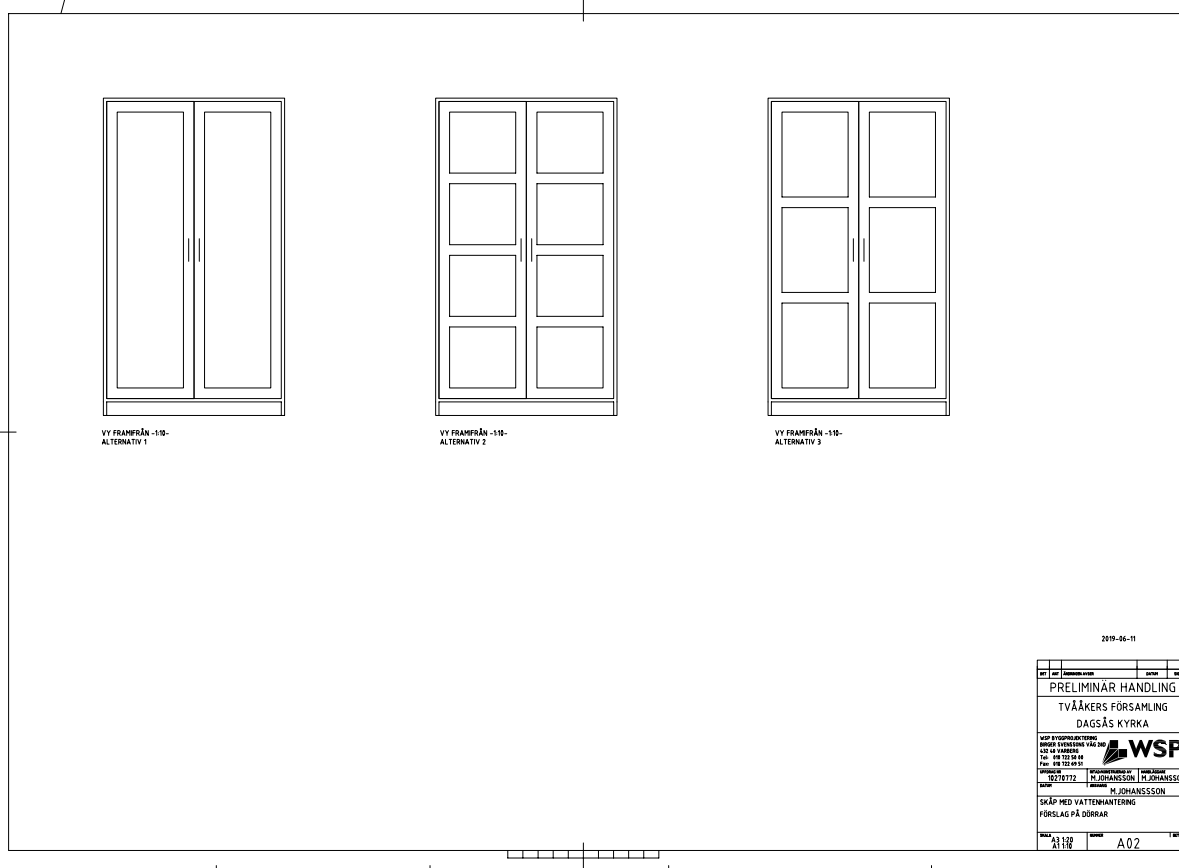
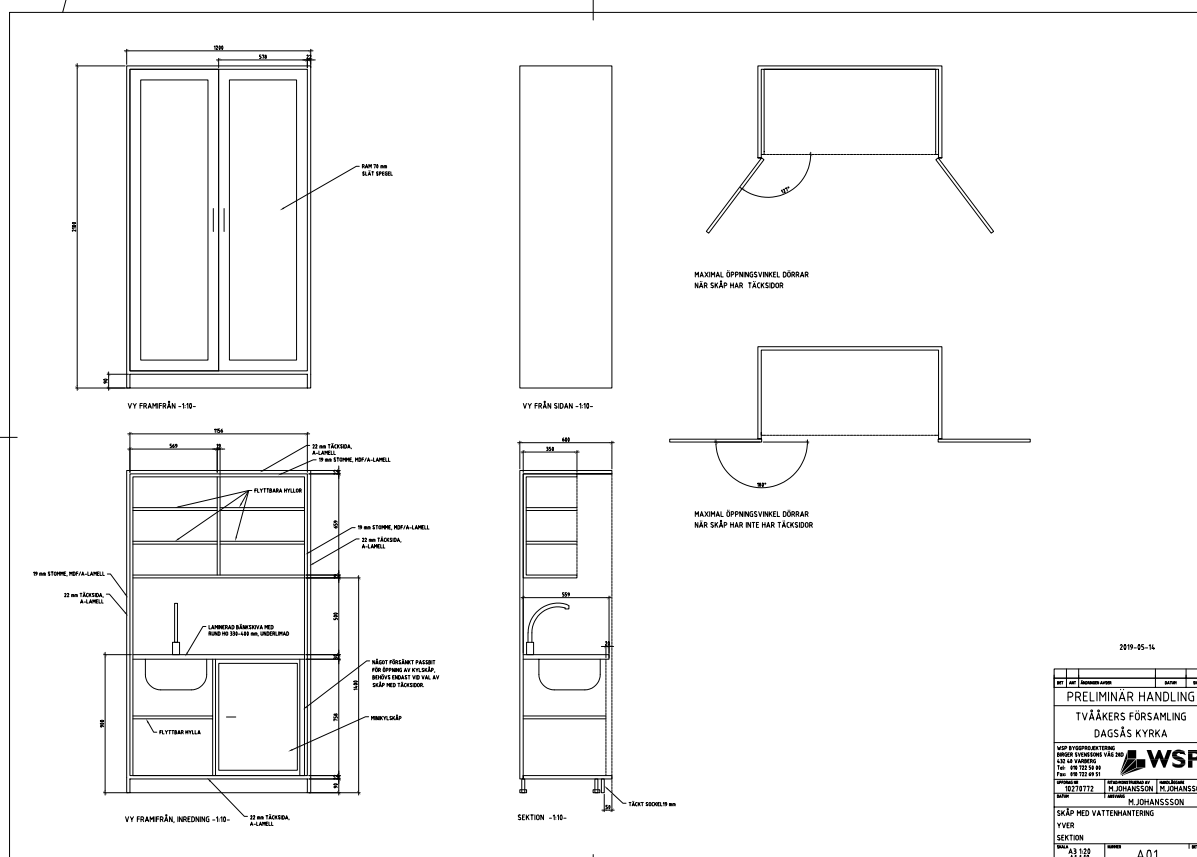
035-19 26 00

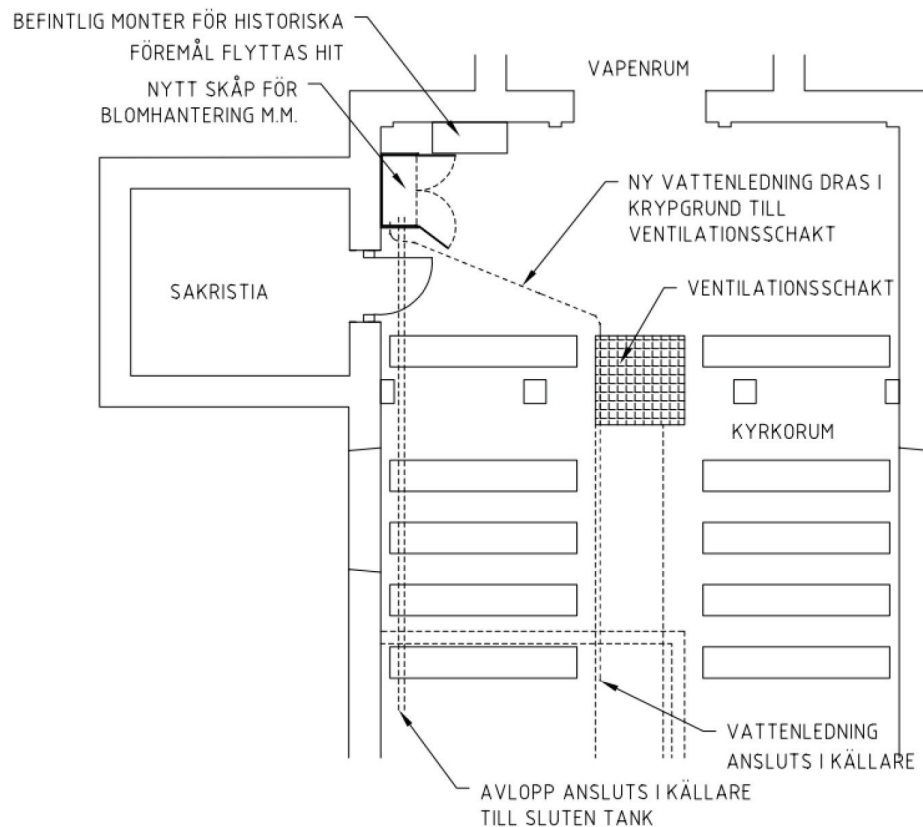
E-post

kansli@kulturmiljohalland.se

Hemsida

www.kulturmiljohalland.se

Figur 2. Del av plan för Dagsås kyrka.

Figur 3. Illustration över kyrkorum.

Ritning, plan över västra delen av kyrkan med placering av möbel samt ledningsdragning, hämtad från "Programbeskrivning - Invändig ombyggnad, Dagsås kyrka, 2019-05-27, Mats Johansson, WSP.

FOTOBILAGA

Foton tagna innan ändringen

Utrymmet under trappan i vapenhuset innan ändring. Till vänster syns ett öppet utrymme med skåp och brandsläckningsutrustning mm. Till höger fanns inbyggda skåp med små luckor.

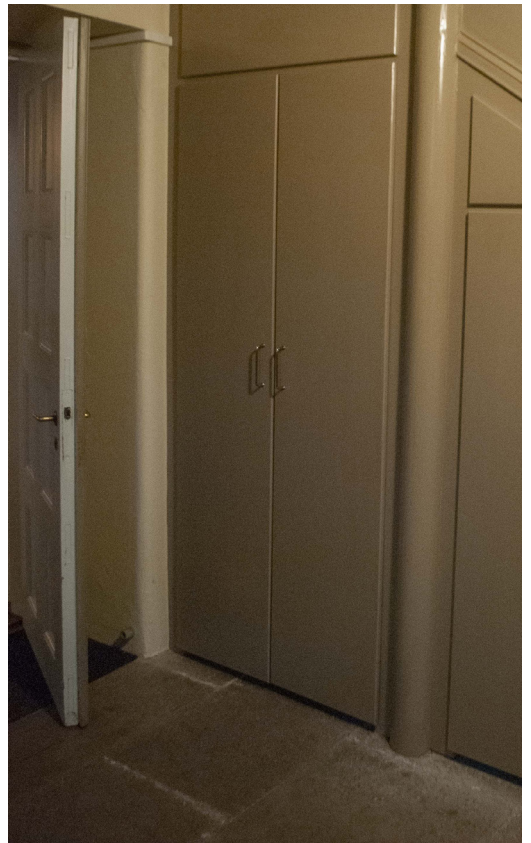
Foton tagna efter ändringen

Det nya skåpet står intill dörren till sakristian. Dörrarna är utförda i enlighet med utseende och kulör som dörren in till sakristian. invändigt är skåpet vitmålat och bänkskiva och stänkskydd är utförda i något mörkare neutrala grå kulörer.

En avloppstank har ställts i källaren. ledningar har dragits under golv i enlighet med ritning, bilaga 2, s 11. en ny genomföring har skapats genom muren i källaren.

Det öppna utrymmet i den högsta delen under trappan har byggts in med en dubbeldörr och ett väggparti så att det smälter in med övriga skåp. I den lägre delen har dörrarna gjorts om så att de blir större. Allt har målats med linoljefärg, befintlig kulör.

RAPPORTER FRÅN KULTURMILJÖ HALLAND HITTILLS 2020

[illegible]

KULTURMILJÖ
HALLAND

Postadress: Bastionsgatan 3 | 302 43 Halmstad | Tel: 035-19 26 00

E-post: kansli@kulturmiljohalland.se | Hemsida: www.kulturmiljohalland.se